

FILMBESPREKING

Le Grand Cahier (Het Dikke Schrift) ***Een film van János Szász***

Le Grand Cahier is de verfilming van de bestseller-roman van Agota Kristof (1935-2011)

De hoofdrolspelers zijn een 13-jarige tweeling, Egyik en Masik. Als de oorlog uitbreekt en vader wordt opgeroepen, worden ze door hun moeder ondergebracht bij een grootmoeder, waarmee zij het contact jaren geleden heeft verbroken. Deze vrouw is wreed en in barre omstandigheden moet de tweeling overleven. Ze houden een dagboek bij, Het Dikke Schrift. Ze volgen daarbij hun eigen strenge code: de aantekeningen zijn precies en objectief, en de woorden vrij van emoties.

Toen ik deze beschrijving van de film een jaar geleden las, "Een sprookjesachtig surrealistisch verhaal over onschuldige kinderen, wreed geworden door onmenselijke omstandigheden, die zich afzetten tegen iedere moraal," kreeg ik niet meteen zin om te gaan kijken. Veel geweld verwachtte ik. Dit is waar, maar het is op zo'n manier gefilmd dat je kunt blijven kijken en het niet te heftig binnen komt.

Het is geen vrolijke of lichte film, wel verrassend, origineel en boeiend. Als kijker krijg je een inkijkje in de belevingswereld van een tweeling in de oorlog. Ik zag verschillende tweeling specifieke elementen. Ze zijn voortdurend samen en wijken niet van elkaars zijde. Bij grootmoeder op het platteland krijgen ze taken als houthakken en vuur maken en dit doen ze afgestemd op elkaar, zonder overleg. Onderling praten ze weinig met elkaar. In stilte broeden ze samen op plannen en je ziet ze zonder woorden met elkaar communiceren. Bij spannende situaties, als er iets op het spel staat, pakken ze – voor niemand zichtbaar – elkaars hand.

Samen slapen

De moeder is uit beeld, zij komt lange tijd niet langs, en zij hebben voor emotionele steun en troost alleen elkaar. Dit versterkt hun onderlinge band. De psychologische ontwikkeling die ze doormaken van onschuldige jongen uit de stad naar harde jongen op het platteland, maken ze gelijktijdig en gezamenlijk door. Ze kunnen niet zonder elkaar. Na een pak slaag van een politiemann zeggen ze 'Niet de pijn doet het meeste pijn, maar als ze ons scheiden, dan gaan we dood.'

Tweelingen die verstrengeld met elkaar slapen zie je regelmatig op foto's en filmpjes, onder andere op de facebookpagina van de NVOM. Meestal zijn het foto's van pasgeboren baby's of heel jonge kinderen. In deze film zie je de 13-jarige jongens met elkaar slapen. Het bevestigt het beeld van een twee-eenheid en het is een mooie, intieme scene aan de start van de film die enkele malen terug komt.

De film is in 2013 uitgekomen en heeft enkele prijzen gewonnen: De Grote Prijs 2013 Karlovy Vary International Filmfestival en Cinema Europa Award 2013. De dvd en het boek zijn online te bestellen. De leeftijdsgrens is 12 jaar.

Suggestie voor ouders van pubermeerlingen: Het kan leuk zijn om samen met jouw pubermeerling deze film te bekijken. En vervolgens een gesprekje over tweelingschap te beginnen. Wat herkennen ze in de omgang met elkaar en de omgang tussen deze Hongaarse tweeling? Zijn er overeenkomsten? En wat zijn de verschillen? En wat vinden ze daarvan?

Hester van Wingerden

